

1988, 2. listopad, Praha. – *Dopis Demokratické iniciativy generálnímu tajemníkovi ÚV KSČ M. Jakešovi s protestem proti perzekuci aktivistů Hnutí za občanskou svobodu* ¹⁾ a *Demokratické iniciativy v souvislosti s manifestací 28. října.*

Vážený pane generální tajemníku,

letos poprvé po dlouhých letech jsme směli slavit státní svátek naší republiky. Oslavy měly značný rozsah a manifestační průběh; nicméně skončily trapně. Jejich nepřekvapivým vyvrcholením byl brutální, předem připravený zásah policie proti pokojné manifestaci pracujících dne 28. října. Vztah vlády a obyvatelstva získal ze strany státních orgánů otevřený a veřejný charakter konfrontace.

Ale již před zásahem speciálních jednotek uskutečnila policie akci proti nezávislým iniciativám. Desítky jejich příslušníků byly na několik dní uvězněny a všichni byli vyslýcháni ohledně manifestu Hnutí za občanskou svobodu „Demokracii všem“. Jeho koncipování, rozšiřování a snad i čtení kvalifikují orgány ministerstva vnitra jako trestný čin pobuřování a československé sdělovací prostředky o něm hovoří výlučně jako o textu protistátním.

My, společenské a politické hnutí Demokratická iniciativa máme své specifické zaměření a jakkoli je nám programové prohlášení „Demokracii všem“ blízké svou základní demokratičností a tím, že je příbuzné článkům občanských práv a svobod, není to program totožný s našimi programovými dokumenty. Tím spíše považujeme za svou povinnost vyjádřit v této době nepochopitelných represí stoupcům Hnutí za občanskou svobodu svou solidaritu a dát – také Vám – najevo své pevné přesvědčení, že je zpozdlil koncem 80. let dvacátého století pronásledovat občany, kteří přednášejí návrhy na tolik potřebné ozdravení společnosti. Naléhavě Vás žádáme, abyste z titulu své funkce zasáhl a aby toto pronásledování skončilo.

Žádáme Vás o to tím naléhavěji, že jak jsme již uvedli, jde v souvislosti se zmíněným manifestem také o závažné represivní akce proti ostatním nezávislým aktivitám, Demokratickou iniciativu nevyjímaje. Ze sedmi zakládajících účastníků hnutí Demokratická iniciativa bylo ve dnech 27. – 31. října pět vězněno a zbývající dva byli podrobeni výslechům. Bylo s námi nakládáno jako s nepřáteli. ²⁾

V této souvislosti připomínáme, že již 18. ledna t. r. jsme považovali za nutné adresovat Vám osobně dopis, ve kterém mimo jiné uvádíme: „V Československu až do nynější doby komunistická strana, která je výhradní držitelkou státní moci, nebyla tolerantní ... k lidem, kteří mají odlišné přesvědčení a názory ... Všichni víme, k jakým důsledkům tento nedemokratický způsob vlády vedl.“

S ohledem na to vše chápeme, že už samotný počátek demokratizačního procesu bude pro vládnoucí stranu velkou zkouškou tolerance; jedním z jeho hlavních předpokladů je to, že vláda přízná rovnoprávnost všech občanů – včetně těch skupin obyvatelstva, které až dosud považovala za nepřátelské.

Jde tedy o zásadní uznání přirozeného a nezadatelného práva obyvatelstva být základem politického, hospodářského i kulturního dění ...“

Pane generální tajemníku! Československá státní moc po dvacet let vytvářela výsady jedněch a nerovnoprávnost druhých, pěstovala nepřátelství uvnitř naší společnosti a vládla bez ohledu na vůli obyvatelstva. Od doby, kdy jsme se na Vás obrátili cito-

vaným dopisem, se situace ještě zhoršila a nyní dospěla až k nerovné konfrontaci vládnoucích a ovládaných. Není třeba pochybovat o tom, že nedojde-li k rychlé nápravě, hrozí nebezpečí společenského rozvratu. Možnost zabránit takovému vývoji je ve Vašich rukou a v rukou funkcionářů vrcholných orgánů společnosti; tento dopis je veden snahou připomenout tuto Vaši základní odpovědnost vůči českému a slovenskému národu.

Za Demokratickou iniciativu

Miroslav Štengl
Bohumil Doležal

Karel Štindl
ing. Josef Voseček

Za správnost:
Emanuel Mandler
Nad lesním divadlem 1213
Praha 4

ÚSD, Sb. DI, strojepis – kopie s rukopisnými úpravami a vlastnoručním podpisem E. Mandlera, 3 s.

1) Stručná charakteristika Hnutí za občanskou svobodu je uvedena v připojeném seznamu nezávislých iniciativ.

2) Následuje text, který je přeškrtnutý a do originálu dopisu nebyl zřejmě zařazen:

„Nebyli jsme sami. Jako s nepřáteli jednaly mocenské orgány tohoto státu se všemi lidmi, kteří se odpoledne dne 28. října přišli mírumilovně přihlásit k demokratickým tradicím našeho národa, vzpomenout vznik demokratické republiky a uctít památku jejich zakladatelů. Na zpěv státní hymny reagovaly speciální jednotky tvrdým zásahem. To vše je závažné a hrozné.“

Tamtéž.

29

1988, 7. listopad, Praha. – Dopis Demokratické iniciativy ministrowi vnitra ČSSR Františku Kinclovi¹⁾ s protestem proti perzekuci účastníků tohoto hnutí.

Vážený pane ministře,

obracíme se na Vás s důraznou stížností na to, jakým způsobem zacházely a zacházejí orgány Vám podřízené s účastníky našeho hnutí.

Demokratická iniciativa vyvíjí činnost, která je v současné době neobyčejně důležitá: usiluje o východisko z hluboké společenské krize, do níž se dostala naše vlast, navrhuje kompetentním orgánům společenské reformy, jejichž smyslem je důsledná demokratizace našeho politického života, a snaží se podnítit široký dialog o těchto otázkách v nejbližších vrstvách naší společnosti.

V odpověď na naše úsilí zahájily proti nám orgány ministerstva vnitra řadu administrativně represivních opatření. Účastníci Demokratické iniciativy v Praze i na venkově byli podrobeni výslechům, ponižujícím a nezákonným osobním prohlídkám, byla omezována jejich osobní svoboda a jsou dokonce i známky toho, že Vaši podřízení v některých případech intervenovali u jejich zaměstnavatelů. Většinou zakládajících účast-